

Zápis z jednání

Pracovní skupiny pro předškolní vzdělávání

Projekt Místní akční plán vzdělávání pro Hlučínsko východ III
CZ.02.3.68/0.0/0.0/20_082/0022962

Místo a čas konání: MŠ Petra z Kravař, 9. 11. 2022, zahájení ve 14:30 hodin

Seznam účastníků: vizte prezenční listinu, resp. pořízené printscreeny

Zahájení, organizační záležitosti, novinky

H. Paverová, vedoucí projektu MAP III, přivítala přítomné a poděkovala paní Blance Postulkové, ředitelce MŠ Petra z Kravař za možnost zorganizovat pracovní skupinu v prostorách školky. Paní Postulková taktéž přítomné členky přivítala a předestřela, že si po skončení formální části mohou prohlédnout připravené materiály a výrobky a na cokoliv se doptat. U této příležitosti představila svou zástupkyni, p. Veroniku Hallerovou, která bude v tandemu s paní ředitelkou zodpovídat případné dotazy a provádět prostorami MŠ. Jako další byla představena, některým členkám známá, psycholožka Silvie Quisová, která je avizovaným hostem pracovní skupiny. H. Paverová připomněla, že paní Quisová byla pozvána jako zástupce tzv. místních lídrů, kteří byli identifikováni v rámci našich jednání (pozn.: jde se o povinnou aktivitu projektu).

Stran H. Paverové bylo poznamenáno, že předchozí pracovní skupina byla uskutečněna v MŠ Hlučín, Severní, také další PS mohou probíhat, jak o tom bylo hovořeno na minulých jednáních, vždy v jiné MŠ – jedná se o posílení snahy podporovat jeden z dlouhodobých cílů v podobě vzájemného sdílení dobré praxe a inspirace. Z organizačních záležitostí byly dále zmíněny informace ohledně DPP a výkazů práce, současně bylo připomenuto, že v případě, kdy členky PS budou v určitém období preferovat online setkání (např. před Vánocemi), je možné PS v této formě uspořádat.

Priority a problémové okruhy v území

V rámci prvního věcného bodu programu byly členkám a hostům nejprve rozdány podkladové materiály v podobě SWOT-3 analýzy a problémových okruhů, které byly touto cestou předloženy k aktualizaci. H. Paverová zarámovala aktualizaci těchto částí Analytické části do kontextu Analytické zprávy o vzdělávání a sociálních podmínkách v ORP Kravaře a ORP Hlučín, které jsou výstupem komplexního a poměrně unikátního počínu – *mapy vzdělávacího (ne)úspěchů* z dílny výzkumné organizace PAQ Research. Stručně byly nastíněny hlavní motivy a cíle mapy vzdělávacího (ne)úspěchu, pro další informace bylo odkázáno na příslušný web www.mapavzdelavani.cz. V mapě sociologové vypočítávají, jestli je vzdělávání lepší, odpovídá nebo je horší, než je sociální situace v daném ORP. V rámci republiky bylo z 206 ORP identifikováno 8 ORP, které jsou na tom dle výzkumníků výrazně lépe, mezi těchto osm území se řadí právě ORP Hlučín a ORP Kravaře. K faktorům, které mohou souviset s tím, proč se v těchto územích daří v oblasti vzdělávání, patří šest vytyčených oblastí – sociální podpora, včasná péče, společné vzdělávání, personální zajištění, kvalitní škola dle kritérií ČŠI a financování škol. H. Paverová na tomto místě vzpomenula nedávnou online kavárnu vysílanou na platformě YouTube (pozn.: záznam je k dispozici), kde sociologové demonstrovali na příkladu tří

konkrétních ORP výsledky a možnosti práce s daty. Třemi vybranými územími byly (ORP) Tišnov, Kadaň a Hlučín – poměrně odlišné z hlediska sociálních podmínek, zajímavé však tím, že se jim dobře daří potírat školní neúspěšnost.

S ohledem na skutečnost, že je k dispozici záznam z online kavárny a analytické zprávy za každé ORP jsou velmi přehledně zpracované, byly blíže reflektovány pouze některé ze sledovaných okruhů, především ty, které se přímo dotýkají předškolního vzdělávání. Bylo zmíněno, že v ORP Hlučín (podobně jako v ORP Kravaře) se daří účast (přes 94 %) dětí ve věku 3-5 na předškolním vzdělávání. Účast je v tomto ohledu vyšší nežli v sociálně obdobných územích. Pozornost byla také věnována podílu škol bez psychologa nebo speciálního pedagoga či počtu žáků na 1 úvazek asistenta. Pozornosti neunikly ani podíly dvouletých dětí v předškolním vzdělávání a odklady povinné školní docházky, které jsou jak v ORP Kravaře, tak ORP Hlučín lepší nežli celorepublikový průměr, v případě ORP Kravaře už dokonce území nemá příliš možností, kam dále aspirovat (skutečnost: 18,3 %, „kam může aspirovat“: 18,1 %).

Jako poslední byly reflektovány oblasti financování škol a kvalitní škola, což je téma, kterému jsme se v rámci MAP (a rovněž díky příspěvku z nadačního fondu Eduzměna) věnovali a hodláme i nadále věnovat. H. Paverová poznačila, že v rámci kritéria Výuka a její výsledky je na tom Hlučín – slovy jednoho ze sociologů vystupujících na online kavárně – „*skvěle, je na tom nejlépe v tomto kritériu z celé ČR*“ (cit.). Výzkumníci, jak pokračovala, hovoří povětšinou o Hlučínsku jako celku, a to s ohledem na velmi podobné výsledky obou (Kravaře, Hlučín) ORP. Měrnou jednotkou je však ORP, Hlučín byl s největší pravděpodobností vybrán proto, že v některých ukazatelích jsou výsledky zřetelnější a lépe tak slouží k demonstraci a porovnání dat mezi územími navzájem. Důvody, proč se na Hlučínsku v oblasti školství daří, tkví dle sociologů v tom, že se místním ředitelům dobře daří síťovat, vzájemně se učit, sdílet příklady dobré praxe. K dalším důvodům, jak doplnila H. Paverová, patří i podpora ze strany zřizovatelů, absence vyloučené lokality, (historicky daná) specifika mikroregionu i otevřenost a minimální konkurence mezi školami.

Po představení výsledků, informací a zajímavostí byla otevřena diskuze, v rámci které se členky PS shodly na tom, že je dobré výsledky tolik nepřekvapily a vnímají je rovněž jako určitou satisfakci za letitou práci. Domnívají se, že jedním z faktorů podílejícím se na dobrém výsledku, může být i pracovitost příznačná pro náš region. Paní Hallerová na tomto místě vzpomenula a nechala kolovat dokument *Nástroj pro hodnocení kvality práce učitele předškolního vzdělávání* a přiblížila přítomným aktivity a snahy tamější školky v podpoře této oblasti. Zmíněno bylo zapojení v projektu Spirála, využívání popisného jazyka, řízená činnost v koutcích i dlouhodobá spolupráce s mentorkami zaměřujícími se na kvalitu školy, resp. vzdělávání.

Z mapy vzdělávacího (ne)úspěchu, resp. ze sledovaných oblastí za předškolní vzdělávání nevyplývají pro naše území žádné (aktuální) identifikované problémy, které by se staly podkladem pro aktualizaci problémových okruhů (dále PO) a SWOT-3 analýzy, proto bylo přistoupeno k projednání PO a SWOT, které jsou k dispozici ve znění z poslední aktualizace připadající na konec projektu MAP II. Na PO, jak poznamenala H. Paverová, navazují cíle a opatření a na jejich podkladě budeme společně sestavovat akční plány pro návazné projekty MAP (IV, V). Do projednání se zapojila také místní lídryně, paní Quisová, která nejprve shrnula oblasti své působnosti a potenciální přínos pro pracovní skupinu, včetně příspěví k identifikaci slabých stránek, hrozeb či příležitostí. Paní Quisová je psycholog a psychoterapeut, má vlastní ambulanci v Opavě, osm let pracovala v PPP Opava, absolvovala i supervizní výcvik, působila jako psychoterapeut ve službě následné péče s lidmi závislými na alkoholu

a gamblery, v posledních letech se více orientuje na psychoterapeutickou práci s celým rodinným systémem. V rámci projektu OKAP působí jako metodik školních psychologů, lektoruje rovněž několik kurzů pro budoucí asistenty pedagoga, pedagogy volného času apod., spolupracuje také s SPC Opava. Zaměřuje se mj. na práci s traumaty u dětí, nejefektivnější, jak sama dodává, je totiž řešit tyto problémy již v předškolním věku, pomyslným mottem je „největší práce se s dětmi udělá právě v tomto období“ (cit.).

Ze své vlastní zkušenosti vnímá jako zásadní vzájemné sdílení mezi mateřskými školami, stáže, inspirativní setkání, síťování a „otevírání se“ ostatním. Za příležitost a aktuálně povětšinou za slabší stránku považuje otázku, jak přesvědčit rodiče ke spolupráci, jak je motivovat, jak zapojit rodiče do učící se komunity. Za slabší rovněž označila prezentaci některých škol a málo přehledné a intuitivní webové stránky, které rovněž mohou přispět ke zlepšení komunikačního toku směrem k rodičům a veřejnosti. Paní Postulková se zmíněným souhlasí, podotkla však, že se školky potýkají s nedostatkem peněz na IT pracovníky, kteří by mj. zajišťovali i správu webových stránek. Někteří z rodičů dle přítomných tlačí na vytvoření Whatsapp skupiny jakožto komunikační platformy, tato forma se ale členkám zdá spíše jako méně vhodná, současně využívané komunikační kanály vnímají jako dostačující. Obdobně se vyjádřila také paní Quisová, která vidí alternativu v tom, že danou skupinu založí některý z aktivních rodičů. Paní Kateřina Boková, ředitelka MŠ Hlučín, Severní, uvedla, že ve školce využívají Správu MŠ, s tímto programem jsou velmi spokojeni, komunikace je lepší a rychlejší nežli přes webové stránky, navíc představuje úsporu času a práce pro paní učitelky. Daná platforma je dle slov paní ředitelky skvělá nejen pro komunikaci s rodiči, ale také jako výborná forma omluvenek – propojení s třídní knihou. Kromě předávání zpráv a aktualit ji využívají také pro dotazníková šetření, vše se dnes snaží nabízet rodičům v elektronické formě.

Co se problémových okruhů týče, v tomto ohledu dojde k zapracování dílčích úprav a doplnění. Nově spektrum PO doplní „chybějící finance na IT podporu, správce webových stránek“ a některé PO budou na základě společné diskuze a sdílení zkušeností pregnantněji upraveny ve formulaci – tak, aby lépe odpovídaly aktuálním potřebám a požadavkům. To se týká mj. i komplexnějšího okruhu v podobě posílení včasné diagnostiky u dětí, který navrhuje na základě bohatých zkušeností paní Quisová. Dle jejích slov se čím dál více dětí těch nejnižších věkových kategorií potýká s psychickými problémy, přičemž řešit je (až) na základní škole už může být pozdě. V rámci PO by tak měla být mj. akcentována spolupráce s odborníky, především dětskými psychology, kteří jsou ale přetížení. Ideální by bylo navýšení školních poradenských pracovišť, částečné řešení může v tomto směru představovat sdílení psychologa mezi více MŠ/ZŠ. Paní Boková podotkla, že ze Šablon využili především školního asistenta, neboť tato pozice se velmi osvědčila, na další potřebné pozice však již nezbývají finance. Paní Quisová vzpomenula aktivitu Mobilní centrum pro podporu inkluze, která je realizována v rámci projektu OKAP II, poptávka je dle jejích slov obrovská, byl rozšířen tým odborníků, kteří vyjíždějí do škol. H. Paverová uvedla, že jako první škola v MSK byla vybrána ZŠ Kravaře a potvrzuje slova paní Quisové, že je tato aktivita přínosem – alespoň dle ohlasů, které má k dispozici od pana ředitele Kramného.

Paní Radomíra Pelková z MŠ Hlučín, Severní si posteskla, že je v Hlučíně konstantně pouze jeden logoped, na vině, jak doplnila paní Quisová, je kromě nedostatečné kapacity také dlouhé lokte s administrativou, problematika povolených úvazků na území, tedy problémy systémového charakteru. Větší kapacita odborníků přitom znamená včasné zachycení vícero případů a je tedy klíčová. Paní Quisová se rovněž přimlouvá za posílení informačního toku směrem k rodičům, kteří mnohdy nemají dostatek informací a neví, kam přesně se se svým problémem obrátit, koho primárně kontaktovat.

Obecně si členky pochvalují spolupráci s SPC, paní Boková kvituje depistáže s SPC, jejichž zástupci docházejí přímo do školky (pozn.: v MŠ Severní funguje logopedická třída). Rezervy jsou však vnímány na úrovni spolupráce s PPP Opava, naopak spolupráci s PPP Ostrava (Kap. Vajdy) si velmi pochvalují. V tomto ohledu ale pravděpodobně narážíme na již zmíněný problém nedostatečné kapacity a zahlcení poradny případy i administrativou, což může mít za následek občas pokulhávající spolupráci.

K dalším reflektovaným PO a příležitostem patřily rovněž možnosti sdílení dalších pozic včetně projektového (dotačního) manažera či sdílení některých záležitostí provozního charakteru. Dotkly jsme se také tématu komunity vzájemného učení, forem kolegiální podpory a zachování a posílení inspirativních setkání a doprovodných aktivit.

Reflexe připravované mapy inspirace (příkladů dobré praxe)

Na poslední zmíněné navázala H. Paverová v rámci dalšího bodu programu, v němž stručně představila další vývoj a postup v iniciativě mapy inspirace a příkladů dobré praxe. Aktuálně se do příprav zapojilo Bruntálsko (proběhly společné osobní a online schůzky), předpokládá se i zapojení Krnovska, Opavska a Vítkovska. Ke spolupráci byly přizvány osvědčené lektorky a mentorky Saša Dobrovolná a Lenka Hartmannová, v plánu je prosincové online setkání se členy PS pro financování a pravděpodobně i PS pro ČG, kde se mapa ponejvíce projednávala. O závěrech jednání tak budou členky zpraveny na setkání PS z kraje nového roku.

Prostor pro sdílení zkušeností, diskuzi, podněty

V posledním bodě programu byl otevřen prostor pro sdílení zkušeností a informací. Paní Postulková u této příležitosti seznámila přítomné s projektem Učící se škola, do něhož je MŠ Petra z Kravař zapojena. Jedná se o pět dvoudenních setkání, spolu s paní zástupkyní absolvovaly nedávno první modul, podělily se tak o čerstvé zkušenosti a dojmy. P. Postulková velmi kvituje, že se školí heterogenní skupina – zástupci MŠ, ZŠ, ředitelé, učitelé, muži, ženy...díky tomu jsou přinášeny různorodé pohledy na věc. Do budoucna se přimlouvá za to, aby se se obdobné aktivity (např. na úrovni MAP) koncipovaly podobně, jako tomu bylo kupříkladu u školení pro ředitele (lektori z Kaomat) či manažerského kurzu pro vedoucí pracovníky škol a dalších příspěvkových organizací obcí a měst pod vedením p. Hartmannové a Dobrovolné. Podobně se vyjádřila paní Boková, která zmínila i tzv. sítku (setkávání některých ředitelů v okolí Hlučína), kde jsou zastoupeni jak ředitelé MŠ, tak ZŠ. Různorodé individuální požadavky, projekty a pohledy na věc, přitom sdílené podobné linie směřování paní ředitelku dle jejích slov velmi posunuly, na mateřinky se v tomto ohledu často zapomíná. Paní Postulková velmi doporučuje semináře a kurzy pořádané stran projektu OKAP II, které jsou „skvělé“ (cit.). Ve školce, jak dodala p. ředitelka, se snaží zapojovat do aktivit, které jsou hrazené z dotací. Diskuze se poté ještě krátce zaměřila na téma (povinných) hospitací, tuto část již v zápise nebudeme blíže reflektovat.

Závěrem bylo všem poděkováno za účast, setkání se následně přesunulo do neformální části, kdy se přítomní měli možnost seznámit s připravenými materiály a sdílet si zkušenosti a podněty.

Zápis zpracovala: Hana Paverová